Leto LXXI, št. 196 a

Spedizione in abbonamento postale

Poštnina plačana v gotovini

Cena L 0.80

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001 - 4004

Mesečna naročnina 18 lir, za inozemstvo 31·50 lir.

Ček. rač.: Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate

Izključna pooblaščenka za domače in inozemske oglase: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

SLOVENEC

AVGUST - 1943

28

SOBOTA

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Naša podmornica zadela dve torpedovki

Sovražni parnik zadet, 11 sovražnih letal sestreljenih

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo št. 1189:

Nemška bojna letala so zmetala številne bombe na pristanišče v Cataniji ter zadela srednjevelik parnik.

Neka naša podmornica je ob sicilskih obalah s torpedom zadela dve sovražni torpedovki.

Sovražne letalske skupine so napadle mesto Taranto in kraje v pokrajini Napoli: v teku je ugotavljanje žrtev in škode. Pri teh napadih so italijansko-nemški lovci skupno z obrambnim topništvom sestrelili devet nasprotnih letal. Neka naša korveta je v Tirenskem morju sestrelila nadaljnji dve letali.

General Ambrosio.

Veliko razdejanje v Pompejih

Napoli, 27. avg. as. Pri letalskem napadu **24. avgusta na** Pompeje je to odkopano **mesto utrpelo ogromno škodo tudi v tem, da je bilo razdejanega tudi nekaj starinskega gradiva, ki v umetniškem oziru pomeni največjo vrednost.** Prva bomba je padla pred tako imenovani »Arco di Druso« poleg Jupitrovega svetišča ter je podrla **stebrišče. Druga bomba je padla med stavbi »Tritolomo« in »Romolo e Remo« ter podrla krilo stebrišča, tretja bomba pa je v polno zadela pompejski muzej. Ta bomba je naredila največ škode, saj je uničila velik del zbranih arheoloških stvari, ki so jih bili proučevali učenjaki vsega sveta,** dalje pohištvo v Pompejskem domu, od najdragocenejšega do najnavadnejšega, kipe iz marmora, ki so predstavljali žrtve vezuvskega izbruha in mnogo drugih, nadvse dragocenih stvari. Po vsem tem je s takšnim divjaštvom udarila sovražnikova slepa in okrutna nasilnost, da je namenoma uničila celo tiste cilje, ki jih je bil sovražnik prej osvetlil s številnimi raketami.

Prof. Majuri, pod čigar varstvom so bile pompejske izkopanine, je o tem razdejanju obvestil ministrstvo za ljudsko vzgojo ter je izdal vse potrebne ukrepe za ohranitev vsega, kar je razkopal anglosaški uničevalni bes.

Ameriški odgovor Sovjetom

Stockholm, 27. avg. as. »Newyork Times« se v včerajšnji številki bavi z ruskim vprašanjem in vnovič poudarja, da so odnošaji med Anglijo in Ameriko ter Rusijo zadovoljivi. List poudarja izredno dejstvo, da Rusi navzlic svojim uspehom na bojiščih še vedno odločno zahtevajo otvoritve drugega bojišča: Mnogo se je pisalo tem, da je treba razumeti Rusijo, toda razumevanje za sodelovanje mora vladati na obeh straneh. Rusi, piše list, imajo prav, ko trdijo, da bo vojna po vsej verjetnosti končana, ko bodo Amerikanci in Angleži mogli vreči v boj proti osi vse svoje kopenske sile. Toda ruski voditelji ne morejo in ne znajo predložiti nobenega predloga za rešitev tega vprašanja, to pa zaradi tega ker se ne udeležujejo medzavezniških posvetov. Sprejeli so naše orožje, naše tanke in naša letala, pa niso o tej pomoči javnosti doma ali v svetu dali še nobenega potrdila. Ako pa mora Rusija danes nositi glavno težo vojne, tega ni kriva ruska politika ali politika Angležev in Amerikancev, pač pa zemljepisni položaj Rusije. Zato bi bilo najbolj umestno, ako bi ruski voditelji, mesto da stalno zahtevajo drugo bojišče ob določenem času in na določenem kraju, rajši prišli na vojaške posvete ta se seznanili z velikanskimi vprašanji, ki se tičejo pomorske vojne in pomorskih zvez, s katerimi si belijo glave zahodne velesile. Hkrati pa naj razložé ta vprašanja tudi svojemu ljudstvu.

Sumner Welles odžagan

Stockholm, 27. avg. as. Švedski tisk poroča iz Združenih držav, da v ameriških političnih krogih razlagajo padec Sumnerja Wellesa tako, da je to zadnji prizor stalnega osebnega nasprotstva med zunanjim ministrom Hullom in Wellesom, pri čemer je slednji potegnil kratko. Ta dolgoletni spor je omrtvičil vse delo zunanjega ministrstva in dal povod, da sta nastala dva tabora, za in proti Wellesu. V dobro poučenih washingtonskih krogih pravijo, da je bil Roosevelt postavljen ob zid in je moral dati Hullu v roke popolno nadzorstvo nad zunanjim ministrstvom in zunanjo politiko zato, ker uživa Hull v zbornici večji ugled kakor pa kateri koli drug član vlade.

Pričakujejo, da je predsednik Roosevelt prihranil za odstopivšega podtajnika drugo mesto, ker hoče na vsak način izrabiti Wellesove sposobnosti. Tako pravijo, da bo verjetno postal »leteči veleposlanik« in bo najbrž dobil nalogo, da bo skušal na kak način izboljšati odnošaje med Ameriko in Rusijo. Položaj je danes precej kočljiv, kajti Welles uživa v Južni Ameriki velike simpatije in bi njegova odstranitev utegnila tam vzbuditi nevoljo.

Tednik »Time« skuša ugotoviti posledice, ki znajo nastati zaradi Wellesovega odstopa, in piše, da sta doslej v Združenih državah bili prav za prav dve zunanji ministrstvi: eno je kot šef vodil Hull, drugo pa je vodil Welles, čigar sposobnosti so na splošno preveč podcenjevali. Lahko bi imenovali tudi tretje, namreč skupino ameriških stikov s tujino, za katere skrbi državni predsednik sam in se pri tem poslužuje raznih pomagačev. Tednik zaključuje z vprašanjem: »Kako dolgo bodo Združene države sredi trde vojne na vseh koncih sveta še vodile tako negativno zunanjo politiko? Ne le naši vojaki, temveč tudi naši zavezniki in prijatelji bi radi vedeli za prave vojne cilje Združenih držav.«

Stockholm, 27. avg. as. Angleški listi poročajo, da bo namestnik Sumnerja Wellesa sedanji pomožni podtajnik Breckinridge Long. Wellesa kot katoličana identificirajo s konservativno usmerjenostjo ameriške zunanje politike, ki se je med drugim pokazala tudi pri zavezniški politiki v Severni Afriki.

Amsterdam, 27. avg. »Washington Evening Star« poroča, da je Sumner Welles, podtajnik v severnoameriškem zunanjem ministrstvu, podal ostavko. List dodaja, da bo to vprašanje uredil Roosevelt po svojem povratku v Quebeck. (»Gazzetta del Popolo della sera«)

Bern, 27. avg. »Associated Press« napoveduje povečanje angleško-rusko-ameriške napetosti in pravi, da bo poklican v Washington severnoameriški poslanik v Moskvi Standley in sicer ostentativno ne le na poročanje k svoji vladi, ampak brez dvoma zato, da bo zadan protiudarec sovjetskemu koraku zaradi odpoklica Litvinova. Do novih sklepov bo ostal v Moskvi le severnoameriški upravnik poslov. (»Il Piccolo«.)

Tri milijone nemških knjig uničenih

Berlin, 27. avg. as. Po izjavi nemškega prosvetnega ministra, objavljeni v listu »Deutsche Allgemeine Zeitung« je bilo pri sovražnih letalskih napadih na nemška kulturna središča uničenih vsega tri milijone leposlovnih in znanstvenih knjig. V sporazumu s finančnim ministrstvom je prosvetno ministrstvo naročilo ravnateljstvom nemških knjižnic, naj se škoda čim prej popravi.

Nemški obrambni uspeh ob Miusu

Sovjetski napad pri Harkovu odbit — Sovjeti so začeli napadati tudi pri Orlu

218 sovjetskih tankov uničenih

Hitlerjev glavni stan, 27. avg. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na bojišču ob Miusu so nemške čete dosegle nov obrambni uspeh. Močna nemška bojna skupina je udarila v bok napadajočega sovražnika ter ga vrgla s hudimi izgubami nazaj ter pripeljala ujetnike in plen.

Pri Izjumu so bili v več odsekih odbiti sovjetski napadi, sovražnikovi vdori pa v protisunkih odstranjeni.

Na bojnem področju pri Harkovu so boljševiki po močni topniški prpiravi in s podporo številnih bojnih letal prešli južno in zapadno od mesta v napad. V uspešnih obrambnih borbah so bili ti napadi zavrnjeni s hudimi izgubami za sovražnika. Pri tem so Sovjeti izgubili nad 100 oklepnih voz.

Na področju jugozapadno in zapadno od Orla so Sovjeti znova pričeli že pričakovani napad. Kljub izdatni podpori iz zraka jim ni uspelo doseči nameravanega preboja, pri tem pa so imeli težke izgube v ljudeh in materijalu. Včeraj so Sovjeti na vzhodni fronti izgubili 218 oklepnih voz.

Na visokem severu so naša torpedna letala prestregla letalski napad, ki je bil izveden na nemški konvoj in uničila pri tem brez lastnih izgub 26 letal izmed 50, ki so napadla. Pri tem nastopu in pri zavarovanju dovoza v smereh Ledenega morja so se posebno uveljavili letalski oddelki pod poveljstvom generalnega majorja Rotha. Tudi enote vojne mornarice so v zaščitni službi na morju sestrelile večje število boljševiških bombnikov.

V Finskem zalivu so manjše edinice vojne mornarice pri zaščitni in straži ski službi več mesecev sestrelile 3 letala iz skupine sovjetskih bombnikov.

Nemška bojna letala so včeraj uspešno bombardirala prevoze in izkrcevalne enote sovražnika ob vzhodni obali Sicilije. V južni Italiji so nemški letalski obrambni oddelki včeraj sestrelili 6 sovražnih letal.

Pri hudih bojih okrog Harkova se je ovenčala s posebno slavo v napadu in obrambi SS grenadirska divizija »Das Reich«. Ta divizija je sestrelila samo v zadnjih 35 dneh bojevanja 1000 sovražnih oklepnih voz. V istem odseku se je posebno odlikoval tudi protitankovski oddelek št. 336.

Berlin, 27. avg. as. Mednarodna poročevalska agencija je izvedela naslednje podrobnosti o poteku bojev na vzhodnem bojišču: Pri obrambni bitki na južnem delu vzhodnega bojišča so bili protinapadi nemških čet na odseku pri Miusu in v pokrajini pri Izjumu ter pri Harkovu kronani z znatnimi uspehi. Nemške skupine sovražniku niso le iztrgale znatnega dela ozemlja in važnih postojank, marveč so mu zadale tudi občutne izgube. V krajih, ki so jih Nemci izpraznili, so Sovjeti takoj izvedli mobilizacijo in mobilizirance po zelo kratki pripravi poslali v prvo bojno vrsto. Večino mobilizirancev pa so poslali v posebne disciplinske bataljone brez orožja. Podobni primeri so se pripetili tudi pri Orlu, kjer so Sovjeti zaukazali množično mobilizacijo ter izvedli dolgo vrsto smrtnih obsodb zlasti nad osebami, ki so jih osumili sodelovanja z nemško upravo pri zasedbi Orla. Na omenjenih treh odsekih vzhodnega bojišča je sovražnik zgubil 253 tankov, nadaljnih 13 tankov pa so onesposobili nemški strmoglavci.

Tudi Sovjeti se bodo prej ali slej izčrpali

Berlin, 27. avg. as. Vojaški sodelavec agencije DNB poroča, da vojaški krogi presojajo položaj na vzhodnem bojišču z največjim zaupanjem. Četudi bi nemško poveljstvo obrambno črto moralo še za kako malenkost skrajšati, ni nobenega dvoma, da se bo ravno ta črta spremenila v mrtvaški ples za sovražnika. Bitka divja na treh glavnih odsekih: od Miusa do Izjuma ter do Harkova. Tukaj sovražni predorni poskusi niso prenehali, toda nemška obramba je nezlomljiva in pokazalo se je, kako velikega pozitivnega pomena je bilo skrajšanje bojišča za nemške čete. To dokazujejo tudi angleška priznanja, ki vedno bolj naglašajo velikanske sovjetske izgube in s tem očividno pripravljajo javnost ne le na neuspeh Stalinove ofenzive, ampak tudi na počasno paralizo boljševiške vojaške sile.

Dopisnik nemške poročevalske agencije pravi, da so boljševiki potrebovali dva meseca za napredovanje 50 km na odseku pri Orlu in Harkovu. To ozemlje so zavzeli z uporabo 100 divizij, ne da bi se splošen položaj na južnem odseku oziroma sploh na vzhodu spremenil tako, da bi nudil drugačno strateško sliko. Nikjer Sovjeti niso mogli predreti nemškega obrambnega zida, čeprav so dnevno povprečno žrtvovali nič manj kakor 320 tankov. Od 5. julija do danes so Sovjeti zavzeli 15.000 kvadratnih kilometrov, torej kakšno tridesetinko Ukrajine. Za ta skromen uspeh je moralo sovjetsko poveljstvo žrtvovati 1,600.000 mrtvih, ranjenih in ujetih, nadalje izgubo oborožitve za 270 oklepnih brigad. Vse kaže, da sovražnik dolgo ne bo mogel prenašati tako velikega vojaškega napora.

Drugo ali tretje bojišče

V Berlinu popolnoma razumejo angleško obotavljanje pred tveganim izkrcanjem na zahodu

Berlin, 27. avg. Zdaj nima pomena razpravljanje, če je bitka v Siciliji predstavljala drugo bojišče ali ne. Anglosaški zavezniki so smatrali Sicilijo za drugo bojišče in tega, kar Moskva ponovno zahteva in kar verjetno zavezniki mrzlično pripravljajo, ne moremo imenovati drugače kakor tretje bojišče. Treba je le počakati, kdaj in kje se bo začelo. »Pravda« je pred dnevi na vso moč zahtevala novo bojišče ter očitala Angležem njihovo obotavljanje. Za »Pravdo« stoji sovjetska vlada, ki je celemu svetu povedala svojo željo. V poročilu o zavzetju Harkova je bilo pa koncu rečeno: »Rdeča armada je ustvarila pogoje za nadaljnji razvoj zavezniške ofenzive na evropski celini«. Sedaj govore že o številu divizij, ki bi morale biti odtegnjene z vzhodnega bojišča v primeru novega evropskega bojišča.

V Angliji letos niso več tako rezervirani kakor lani. Vse kaže, da je ofenziva do podrobnosti pripravljena in je treba le pritisniti na gumb, pa se bo začelo izkrcanje na zahodu ali severu. Kadar pride v Anglijo kak konvoj kanadskih ali avstralskih čet, listi vedno poročajo, da na angleškem otoku kar mrgoli vojaštva. Tudi ne prikrivajo gradnje novih ameriških letališč v zvezi s temi mrzličnimi pripravami. Zadnji obisk ameriškega vojnega ministra Stimpsona ter voditelja ameriške propagande Elmerja Davisa v Londonu tudi ni bil slučajen. Elmer Davis je v Alžiru govoril »o veliki invaziji angloameriških armad« iz Anglije. Tudi Churchillovo potovanje v Kanado in njegove pogovore z Rooseveltom je izrazil tisk za napoved velikih vojaških dogodkov. Zlasti so naglašali dejstvo, da so bili sestanki med obema državnikoma tudi v preteklosti vedno povod v nove vojaške dogodke. Izkrcanje v Siciliji se je izvršilo sedem dni po takem sestanku.

Na nemški strani seveda vse to zasledujejo z veliko pozornostjo in jih nasprotnik gotovo ne bo presenetil. V Nemčiji so odkrito razpravljali če bombardiranje Hamburga ali drugih pristanišč na zahodu in letališč v Franciji ter Belgiji ni morda uvod v angloameriško izkrcanje. Mnenja pa si o tem niso edina. Če Angleži o svojih pripravah tako javno govoriio, se morda za njimi kaj skriva. Ni izključeno, da skušajo s tem vplivati na nemško poveljstvo, da bi poslalo iz vzhoda nekaj divizij na zahod in bi Angleži tako zgolj z govoričenjem in brez žrtev pomagali svojemu sovjetskemu zavezniku.

Vsekakor je izkrcanje na zahodni in severni evropski obali zaradi mogočnih nemških utrdb zelo tvegana zadeva, zvezana z velikanskimi nevarnostmi in izgubami in zato so razumljiva anglosaška obotavljanja pred tem negotovim in dragim korakom. Če bodo Angloamerikanci storili ta korak, bodo Nemci grožnjo zelo resno vzeli in jo bodo pravočasno z vsemi možnimi sredstvi sprejeli. Nemci se zato ne dajo prevarati, pa naj Anglosasi izkrcanje samo hlinijo ali pa ga jemljejo resno. (»Le Ultime Notizie«.)

Nihče ni zadovoljen s sklepi v Quebecku

Carigrad, 27. avg. as. Turški tisk zelo skopo tolmači konferenco v Quebecku in je verjetno zmeden od negotovosti Rooseveltovih in Churchillovih izjav. Nekateri listi menijo, da ima ta negotovost namen skriti sovražniku zavezniške načrte. Vendar pa pripominja »Tasviri Efkar«, da quebeški načrti ne morejo biti izvedeni v popolnem sporazumu med Združenimi državami in Anglijo, kajti Churchill je moral sprejeti ameriško stališče glede prvenstva bodočih bojišč. Drug sklep, ki so ga iz tega izvedli listi je ta, da bodo izvajali Anglosasi in Rusi vsak svojo strategijo. To dokazuje dejstvo, da sovjetska sibirska letališča proti Japonski niso bila odstopljena Združenim državam, na drugi strani pa se Angleži in Amerikanci obotavljajo pri odločitvah o pomoči za Stalina. »Cumhuriet« tudi tolmači izjavo predsednika turške vlade o turški nevtralnosti, ki jo je dal dopisniku lista »Newyork Times«. Časnikar pravi, da je turško stališče do vojne odvisno od nekaterih okoliščin, ki se doslej niso zgodile in do katerih ne more več priti. List zaključuje, da se v turškem stališču ni nič spremenilo, kajti Turki nimajo posebnih lastnih ciljev in se nočejo vmešavati v spore velesil.

Boljševiška Rusija vodi svojo vojno

Rim, 27. avg. as. »Popolo di Roma« je izrabil konec konference v Quebecku za uvodnik, v katerem navaja glavne vzroke, zaradi katerih se Stalin kakor v preteklosti tudi sedaj ni mogel udeležiti konference v Kanadi, oziroma vsaj poslati nanjo kakega zastopnika. List pravi: »Treba je vedeti, da obstoja komunistični režim, ki narekuje Stalinu, Molotovu in Litvinovu določeno politično linijo. Sovjetska diplomacija more in mora delati na realnem polju, to je upoštevati mora možnost ponudb kapitalističnega sveta, na drugi strani pa se ne more nikdar oddaljiti od dogem, ki jih ruska komunistična stranka ljubosumno čuva od podpisa rusko-nemškega nenapadalnega pakta v avgustu leta 1939. Demokrati vseh držav so takrat vpili o boljševiškem izdajstvu, toda to je bila le oportunistična komunistična politika. Rusija misli na svoje narodne in strateške koristi ter na stalno razširjanje komunizma, da bi dosegla svoj pravi cilj, to je, da bi izzvala svetovno revolucijo. Zato vodi politiko, ki je na prvi pogled zelo protislovna. Zakaj bi se torej udeležila konference v Quebecku, kjer poleg vojaških vprašanj govorijo o gospodarskih vprašanjih, o razdelitvi kolonij ter o prometu in letalih v povojnem času. Stalin mora biti odsoten, ker boljševizem vodi svojo vojno. V začetku sedanje vojne je boljševizem nepreklicno izjavil, da bo proletariat ostal izven vodenja in ciljev nove vojne.«

—II—

Japonska je pripravljena

Rim, 27. avg. Poročila iz Tokia pravijo, da je bila konferenca v Quebecku diplomatski neuspeh za Churchilla in ponovna uveljavitev Roosevelta. Churchill je v Casablanci dobil od Roosevelta pristanek za začetek nastopov proti evropski celini. Sedaj se je moral vdati predsednikovemu pritisku, na katerega je zopet pritiskalo javno mnenje, ki se je razburjalo, ker ameriške sile niso bile poslane v boj proti glavnemu sovražniku, ki za Amerikanco je in ostane Japonska. Tukaj si v zvezi z napovedanimi boji proti Japonski ne delajo utvar, vedoč, da bodo močni in obsežni, toda Japonci so tako pripravljeni, da ni nikakega dvoma o sprejemu, ki ga bodo doživeli demokratski zavezniki, če bodo skušali zavzeti Vzhodno Azijo. Končno pripominjajo, da so rusko-japonski odnošaji še nadalje kar najboljši. (»Il Piccolo«)

Kaj je Hoare zahteval od Franca

Lisbona, 27. avg. Kakor so listi že poročali, je angleški poslanik v Španiji Hoare obiskal generala Franca. Smatra se, da sta v La Coruni govorila o stališču Tangerja in Hoare je močno pritiskal na španskega voditelja, naj zavzame madridska vlada dobrohotnejše stališče do Anglosasov. V zvezi s tem je važno poluradno poročilo severnoameriškega radija, ki pravi: »Jasno je, da Španija ne more zahtevati od nas pomoči, ki jo potrebuje, dokler Madrid ne bo opustil svojega stališča kot nevojskujoča se država.« (»Gazzetta del Popolo della Sera«.)

Majski v Kairu

Carigrad, 27. avg. V Kairo je prispel bivši moskovski poslanik v Londonu Majski, ki potuje v London. (»Il Piccolo«)

Molfanconski delavci pri triestinskem prefektu

Trieste, 27. avg. as. Prefekt v Triesteju je sprejel zastopstvo industrijskih delavcev iz Monfalcona. Zastopstvo je izrazilo čustva discipline in vdanosti delavcev vladi maršala Badoglia in je izrazilo svoje zanimanje za rešitev splošnih vprašanj, zlasti pa vprašanj, ki se tičejo delavstva. Prefekt je odgovoril, da je vesel izjave delavskih zastopnikov in naglasil, da je glede splošnih vprašanj treba počakati na konfederalne in vladne odloke, dočim bodo krajevna vprašanja brez nadaljnjega predmet njegovega posebnega zanimanja.

Himmler prevzel posle

Berlin, 27. avg. as. Novi nemški notranji minister Himmler je včeraj prevzel svoje posle od državnega podtajnika Stuckarta, ki mu je predstavil uradnike. Minister je sprejel svoje nove sodelavce ter jim razložil njihovo odgovornost ter njihove naloge. Novi protektor Češke in Moravske dr. Frick pa je sprejel komite uradnikov notranjega odseka ter izrazil zaupanje, da bodo nadaljevali svoje delo z nezmanjšano vero v končno zmago.

Napad na angleški konvoj v Biskajskem zalivu

Berlin, 27. avg. as. Mednarodna poročevalska agencija javlja, da so nemški bombniki napadli skupino dveh sovražnih velikih rušilcev in petih hitrih čolnov vrste »Atmeratono« v Biskajskem zalivu. Navzlic močnemu protiletalskem ognju so Nemci en rušilec potopili, drugega pa ponovno zadeli. Zadeli so tudi dva hitra čolna, ki sta bila težko poškodovana. Vsi nemški stroji so se vrnili.

Zasedba Danske ojačena

Rim, 27. avg. Današnji »Il Piccolo« poroča iz Rima: »L'Osservatore Romano« javlja iz Stockholma: Listi so izvedeli iz Kopenhagena, da so pretekli torek nemške oblasti zaradi zadnjih dogodkov na Danskem obvestile dansko vlado, da je bilo treba iz varnostnih razlogov ojačiti zasedbo Danske. Včeraj zjutraj so nemške čete zares popolnoma zasedle Kopenhagen.

Novi japonski uspehi

Neko tihomorsko oporišče, 27. avg. as. 23. avgusta zjutraj je bila zapažena pomorska skupina sedmih sovražnih križark. Japonska torpedna letala so prešla takoj v napad in so eno križarko zelo poškodovala. Vsa japonska letala so se vrnila. Poročajo tudi, da je bilo v letalskih bojih nad Novo Georgijo 23. avgusta sestreljenih 9 sovražnih lovcev, 24. avgusta pa je bilo nad Muado sestreljenih nadaljnjih 9 sovražnih lovcev.

Kominterna še deluje

Ženeva, 27. avg. as. »Courier de Genève« piše, da se navzlic navideznemu razpustu kominterne nadaljuje sovjetsko podtalno delovanje po vsem svetu in navaja omembe švedskega lista »Aftenposten«, da bi bila usoda evropskih držav strahotna, ako bi zmagal boljševizem. Bogataške države bi bile v tem primeru le brezdelne opazovalke.

Tiskovni urad češke begunske vlade v Londonu je objavil, da češka vlada »ni razpravljala« o kaki preselitvi v Moskvo. To izjavo je vlada morala dati, ker je med češkimi begunci v tujini nastalo silovito ogorčenje zaradi bivšega predsednika Beneša, ki se je javno postavil docela v službo Sovjetov. Sovjeti so pa na njegovo uslužnost odgovorili s tem, da so začeli v Moskvi ustanavljati svojo, to je komunistično, češkoslovaško vlado po zgledu tako imenovanega »nemškega osvobodilnega odbora«.

V vsako hišo »Slovenca«!

Nima časa za dom - mora na kopanje

Med nami menda ni več človeka, ki bi zanikal potrebo telesne kulture. Kakor je lepo in prav, da se človek umiva in da skrbi za svoje telo s primerno hrano, tako je tudi priporočljivo, da se utrjuje proti slabičarstvu in bolehnosti. Zdrav duh v zdravem telesu je vsekakor bližji človeškemu vzgojnemu idealu od čilega duha v zanemarjenem telesu. Neštetokrat smo v našem listu priporočali vse tisto, kar uči telesna vzgoja: delo na vrtu, pa jutranjo telovadbo ali sprehode, šport, sončenje, zračenje stanovanj, utrjevanje proti mrazu in vročini, podjetnost in borbenost pri športnih igrah in podobno. Tudi smo marsikdaj opozarjali one kroge, ki jim je telesna kultura tuja (ker je sami v mladih letih niso gojili), na vzgojo k možatosti, srčnosti in vztrajnosti, ki jo je možno črpati pri tveganih in napornih telesnih vajah.

Ima pa sodobni športni slog življenja tudi svoje senčne strani. Svojo časnikarsko vzgojno dolžnost smo vršili, ko smo bodrili mladino k udejstvovanju pod vedrim nebom in jo vršimo tudi zdaj, ko opozarjamo na napake in razvade. Le-te so se pojavile, kakor se pojavijo pri vsakem novem gibanju, ki ga oblikuje neizkušena mladina. Tu mislimo na napake v pretiravanju s sončenjem in s športom, pa tudi na prestopke glede lepega vedenja. Niso redki primeri, da je mlad fant ali dekle tako navdušen za športne vaje, da nima časa za potrebno sodelovanje in pomoč pri družinskem ognjišču. Znani so tudi primeri, da se je dekle s tolikšno zavzetostjo ogrelo za športne treninge, da je pozabilo na svojo bolno mater, ki je pogrešala njene nege. Taki pojavi so vredni obsojanja in jih tudi rekordi ne opravičujejo.

Ko gledamo trume kopalcev, smo jih sicer veseli, ni pa všeč človeku, ko ugotovi, da so nekateri po 6 ali 8 ur dnevno na kopanju. Za zdravje to vsekakor ni potrebno, zakaj športni strokovnjaki trdijo, da je tudi za tekmovalce dovolj, če se urijo po dve uri na dan. In glede sončenja pravijo zdravniki, da pretiravanje slabi voljo in je tudi sicer škodljivo, če je preveč dolgotrajno. Vrh tega bi morali prijatelji sončenja vedeti, da za to ni vsak prostor primeren. Kakor je razumljivo, da se ne moremo sončiti v smuški obleki, temveč v kopalni, tako bi morali tudi razumeti, da se le-to lahko vrši samo na primernih prostorih. Ni v skladu z lepim vedenjem, če se kdo pojavi v kopalni obleki na cesti ali na mostu, pa naj bo še tako malo obljuden. Čujemo tudi pritožbe, da bi radi bili nekateri doma samo v kopalnih hlačkah. Ne bomo trdili, da je kaj takega nemoralno, dostojno pa ni.

V skrbi za telesno čilost in prikupnost športniki radi prekoračijo meje potrebnega in primernega ter prehajajo v nečimernost. Odtujujejo se od naravnosti in se pridružujejo onemu nevšečnemu delu družbe, ki skuša opozarjati nase z rdečimi nohti, žefranastimi ustnicami in z obritimi obrvmi. Pri tem pa pozabljajo, da gre pri pravšni telesni vzgoji samo za most k naravnosti. Ta pa ne pozna pretiravanja in tudi ne umetnega lepotičenja. Od pravega športnika pričakujemo, da se bo odlikoval po zdravju, odpornosti ter sposobnosti za delo, na drugi strani pa po prikupni telesnosti, ki ne pozna umetnih lepotil. To se nam je zdelo potrebno povedati zaradi tega, da v bodoče ne bodo prizadeti športniki, kadar bo govora o dostojnosti, lepem vedenju in nečimernosti.

Koledar

Sobota, 28. velikega srpana: Zdravje bolnikov; Avguštin, škof in mučenec; Hermet, mučenec.

Nedelja, 29. velikega srpana: Janez Krstnik obglavljen; Sebus, kralj.

Zgodovinski paberki

28. velikega srpana:

l. 1851. se je rodil v Poljanah nad Škofjo Loko **Ivan Tavčar.** Šolal se je v Novem mestu in v Ljubljani; na Dunaju je študiral pravo in postal odvetnik v Ljubljani. Bil je državni in deželni poslanec in ljubljanski župan. Umrl je l. 1923 ter je pokopan na Visokem. Tavčar je l. 1872 pričel z romantično čustveno novelo (Gospa Amalija, Dona Klara, Antonio Gleđević, Bolna ljubezen), objavljal jih je v Zori. Nato je prišel pod Levstikov in Jurčičev vpliv ter pričel pisati vaško in zgodovinsko povest iz domače Poljanske doline (Tiberius Panonicus, Vita vitae meae, Grajski pisar, Cvetje v jeseni, Visoška kronika, Med gorami). Na Jurčičevo povest Hčer mestnega sodnika nas spominja zgodovinska povest »Janez Sonce«. V »Mrtvih srcih« je napisal sodoben družaben roman, v satirični utopiji »4000« pa je smešil Mahniča. Življenje v kongresni Ljubljani opisuje v romanu »Izza kongresa«, graščinsko romantiko pa je upodobil v povesti »Otok in Struga«. Tavčar je rad posegal v zgodovino in v njej iskal močnih, razgibanih dogodkov in dob ter nevsakdanjih in strastnih ljudi. Najmlajša njegova zgodovinska povest je »Visoška kronika«. »Med gorami« je zbirka najlepših slovenskih vaških povesti, nastale so iz velike pisateljeve ljubezni do rodne doline. Tavčar je realističen romantik. Po svojem značaju je romantik, od tod njegova ljubezen do preteklosti, za nenavadne dogodke in strastne, nepovprečne ljudi, ljubezen za sijaj viteštva in katoliškega bogoslužja. Romantično pripovedno umetnost pa mu je doba, v kateri je živel, realistično pobarvala.

*

— **Konkurzni razpis.** Z okrožnico škofijskega ordinariata v Ljubljani z dne 25. avgusta št. 2860 je bila razpisana župnija Trebnje z rokom do 30. septembra 1943.

— **Večerni naliv.** Četrtek je bil prav soparen dan. Temperaturni maksimum +27.4, v Trnovem celo +27.9 stopinj Celzija. Proti poznemu popoldnevu so pridrveli od zapada črni oblaki in nad mestom se je okoli 18 spustil 30 minut trajajoč naliv, ki je bil v Trnovem močnejši kot v mestu. Dežomer na univerzi je nameril samo 0.7 mm, oni pri trnovski vremenski opazovalnici pa 2.1 mm dežja. Vrtnarji so bili zadovoljni z dežjem, ker jim ni bilo treba namakati gredic in njivic. Po dežju se je ozračje močno ohladilo. Proti jutru v petek je nad Barjem zavalovila visoka in gosta megla. Bilo je hladno. V petek zjutraj najnižja temperatura v mestu +15, v Trnovem +13 stopinj Celzija. Barometer še pada in je v petek zjutraj dosegel stanje 760.6 mm.

— **Nesreče na deželi.** V Ribnici na Dolenjskem je padla z gugalnice in si zlomila levo roko 5 letna hčerka kuharice Cilka Knezova. Otroci, kakor je to na kmetih navada, so privezali dvojno vrv k veji visokega drevesa in se nato veselo gugali. — V Novih Jaršah je s strehe padel in dobil hude notranje poškodbe 12 letni zidarjev sin Milan Knez. — V Ambrusu na Dolenjskem se je usekal v densico 15 letni posestnikov sin Jože Turk. — 11 letnemu kočarjevemu sinu Janezku Grdadolniku je slamoreznica obrezala prste desne roke. — Matija Verbič, 72 leten posestnik na Rudniku pri Ljubljani, je padel z voza in si zlomil levo nogo.

— **Ponavljalni tečaji iz vseh srednješolskih predmetov za zamudnike.** Poučujejo gimnazijski profesorji. — Vpis dnevno od 9 do 11. Učnina nizka. **Vodstvo tečajev — Lichtenturnov zavod — Ambrožev trg.**

Z Egiptom, deželo, življenjem prebivalstva, rastlinstvom in živalstvom vas bo v dveh bogato ilustriranih knjigah seznanil dr. V. Bohinec. Knjigi bosta izredno zanimivi. Izšli bosta v »Svetovi« knjižni zbirki. — Naročite se na »Svet« v Ljudski knjigarni. Prva knjiga »Denar« bo izšla 1. septembra. Naročnina le 20 lir.

— **Glasba je ona umetnost,** ki je najbližja človeku in tudi najblažilnejše vpliva nanj. Da moremo glasbo prav uživati je neobhodno potrebno, da se v njej izobrazujemo že v mladih letih. Najtemeljitejšo izobrazbo v vseh panogah glasbe nam nudi šola Glasbene Matice. Vpisovanje za novo šolsko leto, ki bo začelo z rednim poukom že 7. septembra, se bo vršilo od 1.—4. septembra dnevno od 9—12 in od 15—17 v pisarni Glasbene Matice, Vegova ulica 7. Vse podrobne informacije daje ravnateljstvo šole in osobje pisarne. Starši, pohitite z vpisom, da omogočite z rednim začetkom pouka.

— **Na javni produkciji počitniškega tečaja šole Glasbene Matice,** ki bo v torek, 31. t. m., ob 19 v mali filharmonični dvorani, bo nastopilo 17 gojencev iz oddelka za klavir, katere poučujejo strokovne učne moči: Bradač Zorka, Černivec Boža, Kolarič Olga in Lipovšek Pia. Iz violinskega oddelka nastopijo 4 gojenci iz šole Jurija Gregorca in Karla Sancina ter iz oddelka za vaje v ansamblu, godalni kvartet, ki ga poučuje Karel Sancin. Spored prinaša dela domače in tujih literatur; dobi se v knjigarni Glasbene Matice in velja obenem kot vstopnica k produkciji. Na produkcijo vabimo starše in prijatelje naše mladine.

— **Pouk v deklamaciji** je posebna panoga šole Glasbene Matice, ki jo vodi in poučuje prof. Osip Šest. Ta oddelek ima vrsto zelo ambicioznih in nadarjenih gojencev, ki so med šolskim letom na nekaterih produkcijah pokazali sadove pouka. Samostojno produkcijo pa bo napravil ta oddelek v četrtek, 2. septembra v frančiškanski dvorani ter izvajal poleg nekaterih deklamacij tudi posamezne prizore iz pomembnih dramskih del. Podrobnosti bomo še javili, danes že opozarjamo prijatelje dramske igre na to produkcijo, za katero se dobe vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

— **Ponesrečenci v Ljubljani.** V levico se je usekal 30 letni šofer Ivan Hudeček, v desnico pa se je urezal 24 letni mesar Milan Dolenc. — 50 letna Viktorija Estova je padla in si hudo poškodovala desnico. — Hud pes je ugriznil v desno nogo 19 letnega Milana Mraviljeta. Lastnik psa je bil ovaden sodišču. — Na Bleiweisovi cesti je padla s tramvaja in dobila hude notranje poškodbe 23 letna delavka Angela Kopitarjeva. — 55 letna zasebnica Alojzija Venetova je padla z lestve. Dobila je poškodbe po desni roki in desni nogi. — V levico se je usekal 15 letni dijak Dušan Prebil v desnico pa 18 leten dijak Stojan Kazafura.

— **Jarc Marija** roj. Vrenc, stanujoča v Ljubljani, naj pride v upravo »Slovenca« po dokument, ki ga je pozabila v anagrafskem uradu.

— **Plus, Tebi na pot,** nova vzgojna knjiga za delavsko doraščajočo mladino je izšla. Naroča se v Mladinski založbi, Ljubljana, Stari trg 30.

— **Učite se strojepisja! Novi eno-, dvo- in trimesečni strojepisni tečaji** (dnevni in večerni) pričnejo 2. in 3. septembra. 10-prstna učna metoda. — Največja moderna strojepisnica, raznovrstni pisalni stroji. — Učnina zmerna. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. — Eno- in dvomesečni tečaj je priporočljiv tudi dijakom-injam. — Podrobne informacije daje in sprejema prijave dnevno: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

— **Opozorilo!** Sporočamo vsem cenjenim interesentom, da od danes naprej izposojamo tudi nove moderne gramofonske plošče proti ugodni odškodnini. EVEREST, Prešernova 44.

Naznanila

RADIO. Sobota, 28. avgusta: 7.30 Lahka glasba — 8 Napoved časa, poročila v italijanščini — 11.50 Pol ure za vojaka — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Italijanska glasba v narečju — 13 Napoved časa, poročila v italijanščini — 13.10 Poročilo vrhovnega poveljstva v slovenščini — 13.12 Orkester vodi dirigent Gallino — 14 Poročila v italijanščini — 14.10 Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Šijanec, sodelujeta sopranistka Draga Sokova in tenorist Andrej Jarc, operetna glasba — 15 Poročila v slovenščini — 17 Napoved časa, poročila v italijanščini — 17.15 Koncert tria Šlajs-Burger-Lipovšek: Corelli: Trio sonata v n-molu: preludij, allemanda, corrente, gavotta. Bach: Koncert za dve violini in klavir v C-molu: allegro, adagio, allegro. Kricka: Mala suita v starem slogu: preludij, arietta, fuga — 17.50 Pisana glasba — 18 Gospodinjsko predavanje v slovenščini — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Lirična prireditev družbe EIAR: Puccini: Lastavka, I. dej. — 20.30 Napoved časa, poročila v italijanščini — 20.50 Lirična prireditev družbe EIAR: Puccini: Lastavka, II. dejanje — 21.20 Pisana glasba — 21.30 Orkester vodi dirigent Zeme — 22 Respighijeva glasba — 22.30 Koračnice — 22.45 Pisana glasba; v odmoru (23) poročila v italijanščini.

LEKARNE. Nočno službo ima lekarna: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Deu-Klanjšček, Cesta Arielle Rea 4, in mr. Bohinc ded., Cesta 29. oktobra 31.

Poizvedovanja

Najdena je bila osebna izkaznica na ime Orel Nada. Dobi se v upravi Slovenca.

Zgubil sem za Bežigradom 2 legitimaciji in propustnico na ime Kozlevčar Anton. — Poštenega najditelja naprošam, da najdeno proti nagradi odda v upravi »Slovenca«.

Z Gorenjskega

Umrl je v Kranju Simon Nanut, v Dragi pa Marjetica Knific.

Poročili so se v Kranju: Albin Svetelj in Ljudmila Letnar, oba iz Šenčurja, Jožef Pipan in Alojzija Dermastia, oba iz Smlednika, Jakob Rebernak in Angela Barle, oba iz Naklega, Lovrenc Likozar in Ana Rozman, oba iz Hotemaž, občina Šenčur. Dalje se je poročil stavbeni risar Hojkar Franc iz Pustala pri Škofji Loki z Bernikovo hčerko iz Stare Loke.

Nove živinorejske zadruge. Ta mesec je bilo na Gorenjskem in sicer v radovljiškem okraju ustanovljenih pet živinorejskih zadrug. Živinorejska zadruga v Bohinju obsega Bohinjsko Bistrico in Bohinjsko Srednjo vas. Načeluje ji Rezman Martin, njegov namestnik pa je Jožef Sodja. Živinorejska zadruga Gorje obsega občini Gorje in Bled; načelnik Jamar Martin iz Koroške Bele. Živinorejska zadruga Radovljica obsega občine Radovljico, Kropo, Kamno gor, Begunje, Žirovnico, Brezje; načelnik je Avsenek Anton iz Vrbe. Živinorejska zadruga Podkorenska dolina obsega občine Dovje-Mojstrano, Kranjsko goro, Rateče-Planico in Jesenice; načelnik Andrej Černe v Kranjski gori. Živinorejska zadruga Tržič obsega občine Tržič, Sv. Katarino, Sv. Ano pod Ljubljem in Kovor; načelnik je Ivan Aljančič iz Kovorja.

V Zgornjem Tuhinju je na tragičen način umrl tamkajšnji župan Burkelje, ki je bil znan in spoštovan daleč na okrog. Ob grobu mu je govoril deželni svetnik dr. Doujak iz Kamnika. Na zadnji poti je rajnega župana spremila ogromna množica ljudi iz vse Tuhinjske doline.

28. Po temnem mahu je iztezal tolmun srebrne prste in kresnice so svetile v grmovju, ki ga je oklepalo. Mička je nežno razgrnila veje, da jih ne bi zabolelo in pokleknila v razmočen mah.

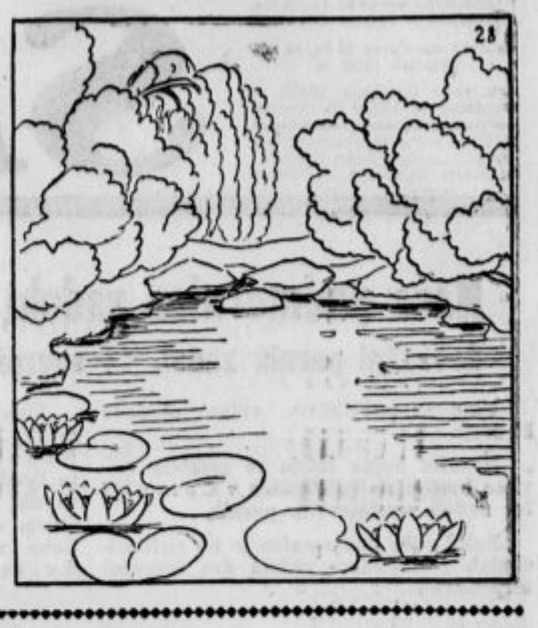

S Spod. Štajerskega

V Mariboru so umrli: 61 leten šolski sluga v pokoju Anton Grmek, 48 letni bivši trgovec in posestnik Alojzij Lenc in 9 letni mizarjev sin Franc Jurgec. V Mozirju je umrla vdova po generalnem konzulu Eleonora pl. Haas roj. pl. Pertazzi.

Trboveljska mladina v Leobnu. 90 trboveljskih otrok se je odzvalo povabilu ženskega društva v Leobnu in prišlo v Leoben za 14 dni na letovanje. Otroci so bili prisrčno sprejeti in se prav lepo obnašajo.

Nesreča na klancu. Ko je voz, v katerega sta bila vprežena dva konja, peljal na cesti proti Sv. Vidu po nekem klancu, je voznik Rudolf Krasnicar tako hitro zavrl voz, da je z glavo naprej padel pod voz in prišel pod kolesa. Dobil je tako hude poškodbe, da je bil na mestu mrtev.

Iz gospodarstva

Nova določila o prodaji tipiziranih tekstilij. Ministrstvo za industrijo, trgovino in delo je izdalo nova določila o dobavah tipiziranih tekstilnih izdelkov, s katerimi je ukinjeno izvajanje določb ministrskih dekretov z dne 12. aprila 1943 in 21. junija 1943, ki mimogrede povedano še nista bila razširjena na Ljubljansko pokrajino. Ti proizvodi se lahko prodajajo kakor poprej, preden je stopila v veljavo nova disciplina, torej v okvirju veljavnih določb o racioniranju. V ostalem določajo novi ukrepi, da morajo tvorničarji še naprej javljati svojo proizvodnjo mesečno, 20% proizvodnje se rezervira za izredne in nujne potrebe, nadalje se blago svobodno pošilja grosistom, ostanejo v veljavi prejšnje določbe o konfekcionistih itd.

Koncert vojaške godbe

Vojaška godba bo priredila v nedeljo, 29. t. m. ob 18.30 v Tivoli koncert z naslednjim programom: 1. Bellini: Norma (simfonija; 2. Bellini: Norma (simfonija); 3. Boito: Mefistofel (preludij in končna psalmodija) ter 4. Preite: Casarano (slavnostna koračnica).

Prodaja mesa na odrezek 712

Pokrajinski Prehranjevalni zavod sporoča, da bodo v soboto, 28. avgusta t. l., potrošniki lahko dobili pri svojih običajnih mesarjih proti odvzemu odrezka »712« živilskih nakaznic, izdanih od Mestnega poglavarstva v Ljubljani za mesec avgust, 100 gr govejega mesa. Delitev se bo pričela ob 7 zjutraj.

Vremenska napoved. 28. avg. (sobota): vreme se bo izboljšalo; večinoma jasno, kljub temu so možne kratkotrajne krajevne motnje vremena.

29. avgusta (nedelja): večinoma jasno, napoved negotova.

MALI OGLASI

KUHARICO perfektno, iščem za gostilno. Nastop takoj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5886.

SLUŽKINJO pridno in pošteno sprejme tričlanska družina. Predjamska 28, Rožna dolina. (b

SLUŽBO dobi takoj služkinja ali postrežnica. — Javornik, Domobranska cesta 7

FANTA močnega, poštenega in vestnega, za tricikelj in pomoč v žel. trgovini, takoj sprejmem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 5903. (b

OPOZORILO! Sporočamo vsem cenjenim interesentom, da od danes naprej izposojamo tudi nove moderne gramofonske plošče proti ugodni odškodnini. »EVEREST, Prešernova ulica 44. (l

NAPRODAJ: 1 obednica, 1 kuhinja, 2 omari, 1 ura, 2 mizice, slike in druge hišne potrebščine, Škrabčeva ulica 4-I, od 3—6 popoldne.

HIŠE, PARCELE v centru in na periferiji, prodam. - Parcele od 35.000 lir naprej. Realitetna pisarna Zajec Andrej, Tavčarjeva 10, telefon 34—65. (p

TRICIKLJE več rabljenih in novih za izredno nizko ceno naprodaj. Gasogeno-Merkur, Puharjeva 6

VEČ KOLES izredna prilika — znamke »Adler«, »Puch«, »Steyr« in tako dalje, v odličnem stanju in 2 DKW motorja poceni naprodaj. Gasogeno - Merkur, Puharjeva štev. 6, telefon 29-27.

PEČ kupimo takoj. Ponudbe z navedbo znamke in cene na upravo »Slovenca« pod »Peč« 5921.

ELEKTRO MOTOR od 2 do 3 in pol ks kupim. Imeti mora 220 in 380 V na 1400 do 1800 obratov. Kupim tudi elektro aparat za varenje tračnih žag. Škedelj Vencelj, kolar, Novo mesto.

MANJŠO PEČ dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Peč« 5653. (k

TEL. **KINO SLOGA** 27-30

Ljubezen, lepota, eleganca v veseli burki

»Idila v Budimpešti«

V glavnih vlogah: Germaine Aussey, Osvaldo Valenti, Sergio Tofano.

PREDSTAVE ob 14, 16 in 18

TEL. **KINO UNION** 22-21

Ljubosumnost vidi vse narobe!

»Planinci«

V glavnih vlogah: Amedeo Nazzari in Mariella Lotti.

PREDSTAVE ob 17.30 in 19.30.

TEL. **KINO MATICA** 22-41

Vesela družabna komedija z lepo Hilde Krahl v glavni vlogi. Petje in ples. Film ljubezni, zabave in veselja . .

»Ljubim te«

Ostali igralci: Paul Hubschmidt, Fita Benkoff, Wilfried Seifert

PREDSTAVE ob 16.30 in 19.

V nedeljo ob 10.30, 15, 17 in 19.

Oggi al Cine Danes v kinu **UNION**

UN FILM D'ARDIMENTO E D'AMORE
FILM GLOBOKE LJUBEZNI

Prod. LUX API

AMEDEO NAZZARI
MARIELLA LOTTI
MARIO FERRARI
ORI MONTEVERDI
CESCO BASEGGIO

Quelli della MONTAGNA

PLANINCI

REGIA REŽIJA A. VERGANO — SUPERVISIONE NADZOR A. BLASETTI

MOLITEV NA GORI

14 Vinko Beličič Novela

Kaj je to, moj Bog! se je ustrašila. Po rokah in obrazu je čutila drhteče poljube, z zadnjo močjo se je oprostila njegovega objema in vstala.

»Mojca, žena, eno sva in bova v moči in slabosti... do smrti povezana s skupnim plačilom... za greh in vrlino — za menjavo življenje ubogega človeškega bistva.«

Kdo je to spregovoril? Saj ni bil Janko. Beseda slabost ni bila še nikdar prišla iz njegovih ust. Nekdo, ki je sredi valov zagnal veslo v vodo in zamižal pred zadnjim pragom, je moral izreči te besede.

Čeprav je sijalo mogočno junijsko sonce, je Mojco in Janka zastrla senca... in potem sta imela občutek, da je po vsej zemlji razlit mrliški soj mesečine. Vse mušice so umolknile, vsako premikanje vej se je ustavilo, čeprav je neprestano pihal veter... rdeče resje okoli njiju je obledelo.

Mojčine široko razprte oči so se začudeno zastrmele v modro višino, kakor bi ugibale, ali ni vse skupaj le sen, ki se bo naslednji trenutek prebudila iz njega, olajšano zadihala po prestani tesnobi in se nasmehnila lepemu božjemu stvarstvu.

... Na Orljah pa je bilo vse živo Ljubljančanov. Zvenelo je trkanje s kupicami, odmeval je smeh, donele so pesmi, bledolični mestni otroci so hrepeneče gledali po drevju, kjer so se rdečile črešnje. Po vrtovih so ležale kopice napol suhega sena, ki je dišalo po bližnjih Vidovih zarjah. Pobočja so se zelenila v setvah in navdajala srce z veliko radostjo in upanjem.

Razmajali so se zvonovi doli na Rakovniku in vabili k večernicam.

Mojca in Janko sta sedela na goli vzpetini in tiho, brezizrazno gledala na ravnino proti Krimu, tako da jima je veter pihal v razgreto obličje.

Pred Mojco je bila hladna, trezna resnica. Ni več poti nazaj, neprestopen je prag. Ostala je le še pot naprej, najprej, naprej...

Rakovniški zvonovi so peli in klicali k molitvam v mračno, tiho cerkev, dišečo po kadilu in svečah in cvetju.

Drgetaje je Mojca božala Janku roko in mu gledala v obraz. On pa je stiskal usta in s priprtimi očmi zrl predse. Po nogi se mu je trudila črna mravlja z borovo iglico.

»Janko, zakaj mi nič ne porečeš?«

Čakala je, da ji pove kaj nežnega in toplega, a on ni odprl ust.

Prebudila se je v čisto novem, strašnem, skrbipolnem življenju ko roža, ki jo je opalila slana, on pa grize bilko in molči!

Žvečil je bilko in se komaj upal ozreti v Mojco. Čutil je svojo krivdo pred njo, osramočenost ga je potisnila nekam globoko. Bil je ponižan, hkrati z njim pa je bila ponižana tudi ona.

Njuna vrnitev v mesto je bila kakor pot za krsto, ki jo pogrebci neso na pokopališče. Res — nekaj je preminilo, nekaj je umrlo. V njunih srcih je bilo bolestno prazno in tiho ko v oropani kapeli.

»QUO VADIS« roman v slikah

nova izdaja je v tisku. Naročila zanjo sprejema uredništvo »Slov. doma« v Ljubljani, Ljudska tiskarna

do 15. septembra 1943!

Cena mehko vezani knjigi 32 lir, za naročnike »Slovenskega doma« 25 lir. V pol platno vezana 45 lir, v celo platno na najboljšem papirju 85 lir. Če ste zamudili prvo izdajo, pohitite z naročilom za novo, da si zagotovite to prelepo knjigo, ki je zbudila v naši javnosti edinstveno zanimanje!

Vsem ljubim prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je nepričakovano v 74. letu svojega življenja zapustil nepozabni soprog, požrtvovalni očka, brat, svak, stric in stari stric, gospod

FRANJO ARKO

podinspektor finančne kontrole v pokoju

Poslovili se bomo od njegovih zemskih ostankov v soboto, 28. avg. 1943, ob 5 popoldne v kapelici sv. Jožefa na Žalah odkoder ga spremimo k Sv. Križu. Sv. maša zadušnica bo v petek, 3. sept. 1943, ob pol 8 zjutraj v župnijski cerkvi Sv. Cirila in Metoda.

V Ljubljani, 27. avgusta 1943.

LINA, soproga, prof. CIRIL, sin; rodbine: Turšič, Kocjan, Plank, dr. Arko, Puntar

Umrla nam je po večletnem trpljenju naša srčno ljubljena mama in stara mama, sestra, tašča, teta in svakinja, gospa

Marija Milost roj. Stegu

vdova po višjem revidentu bivše Južne železnice

ko je dopolnila 89 let. — Blagopokojna leži na svojem domu v Jesenkovi ulici 9 (Šiška); pogreb bo v nedeljo, dne 29. avgusta 1943, ob 4 pop. iz kapelice Sv. Jožefa na Žalah na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana - Misslitz, dne 27. avgusta 1943.

Globoko žalujoči: Janko, mag. uradnik, Mirko, inšpektor drž. železnic, sinova — z rodbinama in sorodniki.

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: Inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Centič